

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Sayın Binali YILDIRIM** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Alican ÖNLÜ

Dersim Milletvekili

Geçmişte Kürt, Ermeni, Süryani gibi etnik toplulukların oluşturduğu kadim Dersim bu kültürel zenginliğinden kaynaklı büyük katliamlar ve sürgünler yaşamıştır. 1800' lü yıllardan başlamak üzere yazılan çok sayıda gizli-açık raporlarda Dersim'in sosyal yapısının dağıtılması önerilmiş ve köylerin birbirleriyle olan bağları koparılma amacıyla blok havuzlar yani barajların yapılması önerilmiştir.

İttihat Terakki, bütün Anadolu'yu dizayn ederken, Kürt coğrafyasını da ulus-devlet paradigmasına göre Türkleştirme ve müslümanlaştırma politikası gütmüştür.

Dönemin Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi ÇAKMAK, 18 Eylül 1930 tarihinde Başbakanlığa sunduğu Dersim raporunda, bir an önce Dersim'e "askeri harekât" düzenlenmesi gerektiğini belirtmiş ve en önemli gerekçe olarak da halkın Kürtçe konuşması ve Kürt dilinin bölgede yayılma eğilimini göstermiştir.

14 Haziran 1934'te Tunceli İskân Kanunu çıkarılmış ve kanunla nüfusun nakli istenmiştir.

25 Aralık 1935'te çıkarılan Tunceli Kanunu ile de Dersim'in adı Tunceli olarak değiştirilmiştir. Yürürlüğe giren Tunceli Kanunu akabinde, 1.Umumi Müfettişlik bölgesi kapsamında bulunan Elazığ, Dersim, Erzincan ve Bingöl'ü kapsayan, Elazığ merkezli 4.Umumi Müfettişlik kurulmuş olup, Tunceli Kanunu Genel Müfettişi de olan Vali ve Komutanlara,

kişileri yakalama, sürgün ettirme, yargılama, idam kararı verme gibi hukuk dışı, geniş yetkiler verilmiştir.

14 Haziran 1934 İskân Kanunu ve 25 Aralık 1934 Tunceli Kanunu başta olmak üzere Dersim'e ilişkin hazırlanan tüm raporlar, genelgeler ve kanunlar 1937-38 Dersim Katliamı için gerekli talimatları ve yasal düzenlemeleri içermektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 1937- 38 Dersim Katliamında ne kadar yurttaşımız yaşamını yitirmiştir?
- 2- 1937-38 Katliamında yerinden zorla göç ettirenler kimlerdir, nereye yollanmış, sürgün ettirilenlerden ne kadarı geri gelmiş ve ne kadarı sürüldükleri yerlerde kalmışlardır?
- 3- 1937-38 Katliamında ailelerinden zorla kopartılarak Türk ailelerine evlatlık olarak verilen "Dersim'in kayıp kızlarının" kimlik bilgileri devlet arşivlerinde mevcut mudur? Mevcutsa kamuoyuyla paylaşmayı düşünüyor musunuz?
- 4- Dersim önderlerinden Seyid Rıza, oğlu ve arkadaşlarının mezar yerleri nerededir?
- 5- Dersim'de isyan ettiği iddiasıyla tutuklanan 58 kişiden 7'si idama çarptırılırken, diğer 51 kişinin akıbeti ne olmuştur? Bu kişilerin kimlik bilgileri devlet arşivlerinde mevcut mudur?
- 6- Dersimlilere katliamı anımsatan "Tunceli" adını değiştirerek "Dersim" adının iadesini düşünüyor musunuz, düşünüyorsanız bu konuda bir çalışmanız var mıdır?
- 7- İlçe ve Köy adlarının geri verilmesi doğrultusunda bir çalışmanız var mı?
- 8- İhsan Sabri Çağlayangil'in medyaya yansıyan röportajında 1937-38 katliamında, Dersim'de kimyasal gaz kullanıldığını itiraf etmiştir. Bu itiraf doğrultusunda kimyasal gaz kullanıldığı doğru mudur? Bu gazlar Türkiye'de mi üretilmiş, yoksa başka bir devletten mi temin edilmiştir?
- 9- Dersim katliamı ile ilgili devlet arşivlerinde bulunan ve üzerinde gizlilik kararı konulan belgeleri kamuoyuna açmayı düşünüyor musunuz?
- 10- İnsanlığa karşı soykırım suçunun önlenmesi ve cezalandırılması ile ilgili BM sözleşmesine taraf olan Türkiye, Dersim Katliamını Soykırım olarak kabul edecek midir?